

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 80 0 P 052558 19 Rev
Banjaluka, 22.05.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Darka Osmića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca RS, zastupane po Pravobranilaštvu Republike Srpske, sjedište zamjenika u Bijeljini, protiv tuženog Lj.L. sina D. iz T., opština U., zastupanog po punomoćniku P.B., advokatu iz B., radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca i reviziji tuženog, izjavljene protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 052558 18 Gž od 18.12.2018. godine, na sjednici održanoj dana 22.05.2019. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužioca se djelimično usvaja, obje nižestepene presude se preinačavaju tako što se dosuđeni iznos glavnog duga od 15.742,54 KM povećava na iznos od 131.244,47 KM, te se obavezuje tuženi da tužiocu plati iznos od 131.244,47 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe (30.10.2013. godine) pa do konačne isplate, slijedom čega se preinačava i odluka o troškovima parničnog postupka tako što se obavezuje tuženi da tužiocu na ime troškova postupka plati iznos od 2.596,00 KM, umjesto iznosa od 1.690,00 KM.

U preostalom dijelu revizija tužioca se odbija.

Revizija tuženog se odbacuje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 052558 17 P 2 od 27.04.2018. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužioca i obavezan tuženi da tužiocu na ime glavnog duga isplati novčani iznos od 15.742,54 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe (30.10.2013. godine) pa do konačne isplate, te da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.690,00 KM, sve u roku 30 dana.

U preostalom dijelu, preko dosuđenog iznosa, tužbeni zahtjev je odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 052558 18 Gž od 18.12.2018. godine žalbe parničnih stranaka su odbijene i presuda Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 052558 17 P 2 od 27.04.2018.godine, potvrđena.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu pobija tužilac, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu u dosuđujućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu pobija tuženi, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i tužbeni zahtjev odbije u cjelosti.

U odgovoru na reviziju tužioca, tuženi predlaže da se revizija odbije.

Tužilac nije podnio odgovor na reviziju tuženog.

Revizija tuženog nije dozvoljena.

Odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP) propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM.

U slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema odredbama stava 2. ovoga člana, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude, ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalno pravnog ili procesno pravnog pitanja, važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito, pod uslovima propisanim u članu 237. stav 3. tačka 1. do 3. ZPP.

U reviziji iz stava 3. ovoga člana stranka treba da jasno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava, koja se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (član 237. stav 4. ZPP).

Kada je tužbeni zahtjev izražen u novcu, kao vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude, uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (član 316. stav 2. ZPP). Kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev (stav 3. iste zakonske odredbe).

Kako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude po reviziji tuženog od 15.742,54 KM ne prelazi iznos od 30.000,00 KM, nije ispunjen uslov dozvoljenosti revizije iz člana 237. stav 2. ZPP.

Tuženi je pozivom na odredbu člana 237. stav 3. ZPP zatražio da se o reviziji odluči iako nije dozvoljena, navodeći da odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalno pravnog ili procesno pravnog pitanja, važnog za obezbeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a da o tom pitanju revizijsko sud nije zauzeo stanovište odlučujući u pojedinim predmetima, a riječ je o predmetima o kojima postoji različita praksa drugostepenih sudova.

Ovakvi navodi revidenta nisu dovoljni da bi sud u konkretnoj situaciji odlučivao o inače nedozvoljenoj reviziji. Navodima revizije se ne objašnjavaju razlozi iz kojih bi proizlazilo da je rješavanje o reviziji važno za obezbeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, niti se navodi određeno pravno pitanje, kao ni različito postupanje drugostepenih sudova u sličnoj situaciji, već predstavljaju revizione razloge kojima se osporava konkretna drugostepena presuda zbog povrede odredaba parničnog postupka i primjene

materijalnog prava, pa proizlazi da revizija nije sačinjena saglasno odredbi člana 237. stav 4. ZPP, slijedom čega nisu ispunjeni uslovi da se o predmetnoj reviziji raspravlja ni primjenom odredbe člana 237. stav 3. i 4. ZPP.

Iz tog razloga, na osnovu odredbe člana 247. stav 1. i 4. i odredbe člana 237. stav 2. ZPP, valjalo je reviziju tuženog odbaciti kao nedozvoljenu.

Revizija tužioca je djelimično osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se obaveže tuženi da na ime glavnog duga isplati novčani iznos od ukupno 146.987,01 KM sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je vođen krivični postupak protiv tuženog radi krivičnog djela – zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 337. stav 4. u vezi sa stavom 3. Krivičnog zakonika RS i krivičnog djela zloupotrebe ovlašćenja u privredi i člana 252. stav 1. tačka 4. Krivičnog zakonika RS i da je presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 K025755 10 K od 01.10.2010. godine tuženi oglašen krivim što je pribavio imovinsku korist za preduzeće u iznosu od 131.244,47 KM na način što je kao direktor i lice odgovorno za provođenje propisa AD „R.“ odobrio eksploataciju građevinskog kamena, krečnjaka i krede u granicama eksploatacionog polja J. G., V. i dr. bez saglasnosti Ministarstva za ... Republike Srpske i odobrio prodaju ovih proizvoda, te svjestan da je preduzeće kao poreski obveznik za plaćanje renti i koncesionih naknada za eksploataciju građevinskog kamena i krede obavezno obračunavati i uplatiti na račun javnih prihoda budžeta RS, u namjeri pribavljanja protivpravne imovinske koristi za svoje preduzeće, uskratilo sredstva javnih prihoda i na taj način oštetio budžet RS u iznosu od 15.742,54 KM, te je osuđen na novčanu kaznu u iznosu od 4.500,00 KM koju je dužan platiti u roku od 6 mjeseci počev od dana pravosnažnosti te presude, a oštećena Republika Srpska je sa imovinsko pravnim zahtjevom upućena na parnicu; da iz nalaza vještaka ekonomske struke slijedi da je u konkretnom slučaju nanesena šteta budžetu Republike Srpske zbog neprijavlivanja i neplaćanja koncesionih naknada za eksploataciju krede i tehničkog građevinskog kamena u iznosu od 15.742,54 KM, a da nema dokumentacije na osnovu koje bi se mogla utvrditi ostvarena dobit AD „Ruding“ Ugljevik.

Kod takvog stanja činjenica prvostepeni sud, polazeći od toga da je u parničnom postupku sud u pogledu postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti učinioca vezan za pravosnažnu presudu krivičnog suda, kojom se optuženi oglašava krivim (član 12. stav 3. ZPP), zaključuje da je neosnovan prigovor nedostatka pasivne legitimacije jer je u krivičnom postupku utvrđena krivična odgovornost tuženog, te je prihvatajući nalaz i mišljenje vještaka na koji nije bilo konkretnih prigovora ni od jedne stranke, djelimično usvojio tužbeni zahtjev i pozivom na odredbe člana 154. i 158. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO) obavezao tuženog da plati tužiocu na ime na ime naknade štete iznos od 15.742,54 KM sa kamatom, koji odgovara visini neuplaćenih renti i koncesionih naknada za koji iznos je oštećen budžet RS, dok je tužbeni zahtjev tužioca za plaćanje iznosa od 131.244,47 KM odbio, jer tužilac shodno članu 7. i 123. ZPP, nije dokazao da je pretrpio štetu u toj visini.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenično utvrđenje i pravni zaključak prvostepenog suda, te je žalbe stranaka odbio i prvostepenu presudu temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), potvrdio.

Tužilac svoj zahtjev kojim traži naknadu štete od tuženog temelji na tome da mu je tuženi koji je bio zaposlen kao direktor AD „R.“ U. svojim nezakonitim radnjama zbog kojih je krivično osuđen pričinio štetu u visini od ukupno 146.987,01 KM.

Način korištenja odnosno eksploatacije mineralnih sirovina, u koje prema odredbi člana 3. stav 1. tačka 5. Zakona o rudarstvu („Službeni glasnik RS“ broj 10/85, 18/95, 10/98, 63/02, 69/02 i 86/03, dalje: ZR) koji je na snazi u vrijeme kada je tuženi učinio krivično djelo, spadaju građevinski kamen, krečnjak i kreda, zakonom je propisan, te je za korištenje mineralnih sirovina bila potrebna dozvola za korištenje (član 14. ZR) u skladu sa Zakonom o koncesijama („Službeni glasnik RS“ broj 25/02, 91/06 i 92/09). Mineralne sirovine predstavljaju rudno blago koje je u zemlji i na njenoj površini kao prirodno bogatstvo, dobro od opšteg interesa, koje je u državnoj svojini i za čije korištenje se plaća naknada u skladu sa zakonom (član 2. ZR). Radi se dakle o imovini Republike Srpske.

Odredbom člana 155. ZOO propisano je da je šteta umanjenje nečije imovine (obična ili stvarna šteta) i sprečavanje njenog povećanja (izmakla korist), kao i nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta). Da bi po odredbama čl. 154., 155. i 158. ZOO postojala odgovornost nekog lica za naknadu štete, potrebno je da su ispunjene sljedeće zakonske pretpostavke: da šteta postoji, da je prouzrokovana protivpravnom radnjom ili propuštanjem, da se radnja ili propuštanje mogu pripisati u krivicu štetniku i da postoji uzročna veza između radnji, odnosno propuštanja i nastale štete.

Šteta predstavlja oštećenje koje je neko lice pretrpjelo na pravnim dobrima (lična i imovinska, ako su zakonom zaštićena). Imovinska šteta može se novčano izraziti i pojavljuje se u vidu stvarne štete, koja nastaje umanjenjem postojeće imovine ili gubitkom postojeće imovinske vrijednosti i u vidu izgubljene dobiti koja predstavlja neostvarenu imovinsku korist, koja bi prema redovnom toku stvari ili okolnostima konkretnog slučaja bila ostvarena da nije bilo štetnikovog postupka.

Za štetu koju zaposleni u radu ili u vezi sa radom prouzrokuje trećem licu odgovara preduzeće u kome je zaposleni radio u trenutku prouzrokovanja štete, osim ako se dokaže da je u datim okolnostima postupao kako je trebalo (član 170. st.1. ZOO). Oštećeni ima pravo zahtijevati naknadu štete i neposredno od zaposlenog ako je štetu prouzrokovao namjerno (stav 2. člana 170. ZOO).

Nije sporno da je pravosnažnom presudom u krivičnom postupku tuženi oglašen krivim što je pribavio imovinsku korist za to preduzeće u iznosu od 131.244,47 KM, na način što je kao direktor i lice odgovorno za provođenje propisa AD „R.“, u namjeri da drugom pribavi imovinsku korist, odobrio eksploataciju građevinskog kamena, krečnjaka i krede u granicama eksploatacionog polja J.g., V. i dr. bez saglasnosti Ministarstva za ... Republike Srpske i odobrio prodaju ovih proizvoda, te svjestan da je preduzeće kao poreski obveznik za plaćanje renti i koncesionih naknada za eksploataciju građevinskog kamena i krede obavezno obračunavati i uplatiti na račun javnih

prihoda budžeta RS, u namjeri pribavljanja protivpravne imovinske koristi za svoje preduzeće, uskratio sredstva javnih prihoda i na taj način oštetio budžet RS u iznosu od 15.742,54 KM, čime je počinio krivično djelo zloropotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 337. stav 4. u vezi sa članom 3. Krivičnog Zakonika RS i krivično djelo zloropotreba ovlaštenja u privredi iz člana 252. stav 1. tačka 4. Krivičnog Zakonika RS. Sa imovinsko pravnim zahtjevom tužilac je upućen na parnicu.

Takođe nije sporno da imovinska korist u krivičnom postupku nije oduzeta od preduzeća AD „Ruding“.

Odredbom člana 12. stav 3. ZPP propisano je da je u parničnom postupku sud u pogledu postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti učinioca vezan za pravosnažnu presudu krivičnog suda kojom se optuženi oglašava krivim. Vezanost parničnog suda u smislu navedene odredbe obezbjeđuje autoritet osuđujuće presude krivičnog suda koji može biti doveden u pitanje samo po vanrednim pravnim lijekovima koji su predviđeni zakonom.

Tuženi odgovara za štetu po principu krivice, koja postoji kada je štetnik štetu prouzrokovao namjerno ili nepažnjom (član 158. ZOO). Dakle, da bi se moglo govoriti o krivici, radnja mora biti nedopuštena.

Radnje izvršenja krivičnog djela za koje je u krivičnom postupku tuženi pravosnažno osuđen (da je kao direktor i lice odgovorno za provođenje propisa AD „R.“ odobrio eksploataciju građevinskog kamena, krečnjaka i krede bez saglasnosti Ministarstva za ... Republike Srpske i odobrio prodaju ovih proizvoda) su nedopuštene radnje a ujedno i štetne radnje koje su imale za posljedicu da je tužiocu prouzrokovana stvarna šteta koju je pretrpio na svojoj imovini. Krivična odgovornost tuženog za ove radnje utvrđena je u krivičnom postupku i za tu odluku parnični sud je vezan. Kako se radi o imovini Republike Srpske, protivpravnom štetnom radnjom tuženog za tužioca je nastala štetna posljedica, odnosno stvarna šteta.

Neosnovani su prigovori tuženog da on nije pasivno legitimisan za naknadu štete. Naime, tužilac shodno odredbi člana 170. stav 2. ZOO ima pravo zahtijevati naknadu štete i od zaposlenog, ako je štetu prouzrokovao namjerno.

Mjerilo namjere (umišljaja) mora biti konkretno i ocjenjuje se prema tome šta je učinilac htio, odnosno znao. Umišljaj u krivičnom djelu nije uvijek identičan sa namjerom izvršenja štetne radnje. U pogledu odgovornosti za naknadu štete predmet umišljaja mora biti prouzrokovanje štete, što znači da stranka mora biti svjesna te štete i htjeti tu štetu.

Iz konkretne krivične presude proizlazi da je tuženi krivično djelo kojim je pribavljena imovinska korist preduzeću AD „R.“ u iznosu od 131.244,47 KM učinio sa umišljajem, sa namjerom da drugome pribavi imovinsku korist, što znači da je bio svjestan štete i htio tu štetu.

Visina stvarne štete odgovara u konkretnom slučaju iznosu imovinske koristi koja je pribavljena za preduzeće u kome je tuženi bio direktor odnosno odgovorno lice i iznosi 131.244,47 KM, kako je utvrđeno u krivičnom postupku, budući da je u pogledu činjeničnog stanja krivičnog djela parnični sud vezan za odluku krivičnog suda ukoliko to činjenično stanje čini ujedno činjenično stanje zahtjeva za naknadu štete, kao što je u konkretnom slučaju.

Iz tog razloga u ovom parničnom postupku nije ni bilo potrebe za provođenje vještačenja o visini pribavljene imovinske koristi. U tom pogledu revizija tužioca osnovano prigovara da su nižestepeni sudovi izveli pogrešan pravni zaključak da visina ove štete nije dokazana, što je bio razlog odbijanja tužbenog zahtjeva.

Međutim, po ocjeni ovog suda, stvarnu štetu za tužioca ne predstavlja iznos neplaćene koncesione naknade od 15.742,54 KM. Naime, tuženi je protivpravnim radnjama doveo do umanjenja imovine tužioca u iznosu od 131.244,47 KM upravo zato što je kao odgovorno lice dozvolio eksploataciju (a kasnije i prodaju) mineralnih sirovina bez potrebne saglasnosti. Koncesiona naknada plaća se kada se po propisanom postupku pribave sve potrebne saglasnosti i odobrenja nadležnih organa, a kako iz činjenica utvrđenih u krivičnom postupku proizlazi da je to propušteno da se učini u konkretnom slučaju, neplaćene koncesione naknade ne predstavljaju stvarnu štetu, niti izgubljenu korist za tužioca.

Iz tog razloga, pravilnom primjenom materijalnog prava valjalo je obavezati tuženog da plati stvarnu štetu čija visina iznosi 131.244,47 KM, sa zakonskom zateznom kamatom traženom od podnošenja tužbe do isplate, a odbiti tužbeni zahtjev za naknadu štete preko tog iznosa.

Slijedom navedenog djelimičnim usvajanjem revizije tužioca nižestepene odluke su preinačene kao u izreci, dok je u ostalom dijelu revizija tužioca odbijena, sve na osnovu odredbe člana 250. stav 1. i člana 248. ZPP.

Kako su odluke nižestepениh sudova preinačene, to je ovaj sud preinačio i odluku o troškovima postupka na osnovu odredbe člana 397. stav 2. ZPP, a u vezi sa članom 386. stav 2., članom 387. i 395. ZPP. Obavezan je tuženi da tužiocu koji je uspio u parnici sa oko 88%, naknadi na ime troškova cijelog postupka iznos od 2.596,00 KM (88% od traženog iznosa 2.950,00 KM koji se prema opredjeljenom zahtjevu tužioca odnosi na troškove sastava tužbe 880,00 KM, pristupa na dva održana ročišta po 900,00 KM, te na ima vještačenja 250,00 KM). Tužilac nije zahtijevao troškove žalbenog i revizionog postupka pa mu isti nisu dosuđeni.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić